

Ynsabyň jezasy -18/ romanyň dowamy

Category: Detektiv proza, Kitapcy
написано kitapcy | 23 января, 2025
Ynsabyň jezasy -18/ romanyň dowamy

ON SEKIZINJI BAP

Goçuň guşy uçdy. Yeňsiň öňünden özi çykdy. Marat bilen gadyrly görüşdi ýuki elinde sallap, apaň-apaň basyp gaýtdy. Kostýa eýýäm saçagy bezäpdir. Jaýda getirilen harytlary saldarlady. Yöne näm üçindir iki gözünden biri Maratdady. Ol näler bildirmezlige salsa-da, Yeňiş gaşyny bürşük görýärde. Kostýa baryny gür berip ýetişäýdimikä?

Iýildi-içildi, dem-dynç alyndy. Marat uklap galdy. Argynlyk, ukusyzlyk Yeňsiňem näler gerdeninden basýardy. Çydamalydy. Onda-da gel-gel şu dara-direde Goçuň Maratdan göwni suw içen däldir. Onuň hor çeki ýatyşyna-da jyny atlanýar. Yeňiş welin, ýoldaşynyň gürrüňini etmedi, etjegem däldi. Yöwselligini diline çolamady. Namartlyk bolar. Onsoňam biregiň yeňsesinden otlamak ýek ýigrendigi. Yüzüne aýt, ýağşysynam, ýamanynam. Ikinji adama gep ýetirmek erkeklik däl. Taň zat: Goçam soramady. Uzak gije welin, üçüsiniň hümürdisi ýatmady. Gül çyrajygy burçdan ýakyp, ümmüldeşdiler. Selärlikde üçusem oýandy. Maradyň henizem agzyny açyp, horlap ýatyşydy. Ony oýatmadylaram. Goçuň haçan turup, haçan işe girişeninem duýmadylar. Harytlary aýry-aýry gaba salyp goýupdyr. Soň birwagtyň özünde Kostýa ikisi gürüm-jürüm boldy. Yeňiş uly ýola seretdi. Garalary görünmedi. Podezdiň gapysyndan çykanlarynam görmän galdy. «Ýok o ýerden çykan däldirler. Eýsem nireden?» Yöne bir salymdan köcäniň aýagujunda bir ýerde motoryň tarryldysy eşidildi. Aňyrrakda jürlewük çalyndy. Geçip barýan motorly saklandymyka? Gayry bir üýtgeşik alamat bolmady. Yeňiş ikinji gatdan aşak düşdi. Aşak düşen ýerindäki dörtgyraň penjireden ýol görünýärde. «Awtoinspektorlar»

nämedir güýmenipdi. Olaryň ownuk-uşak gymyldylaram bärden garanyň gözüne ilýärdi, bärdäki welin, olara görnenokdy. Goç bilen Kostýa şu ýerde aýak çekip, diňşirgenipdirler. Gum siňen sementde aýak yzlary bar. Ýeňiş ýene basgañak-basgañak aşaky gata ýöredi. Birinji gatdaky sowarak öýüň gappsy açykdy. Şemalladýan bolsalar gerek! Ýeňiş bukulybrak gulagyny üşerdeninde suw pagşyldysyny eşitdi. Diýmek, egne suw alýarlar. Aşhananyň gappsy serpilgidi. Bolkondan ýörite gapy açylypdyr. Ondan aňry bag-bakjalyk. Yzyna dönen Ýeňiş: «Goçy al bilen ele salaýmak kyndyr. Dar ýerde şowly çykalga tapmaga ökde, ugur tapyjy. Ýogsam kellä geljekmi bi? Ýatan-turanyň üstüni basyp geçer diýip kim pikir eder».

Goç öwrülip geldi. Çaý içim salymdanam Kostýa gapyny kakdy. Ikisiniňem görnüşi galaly, badyhowady. Goç kisesinden çykaran daňy puluny eliniň tersi bilen oklap goýberdi. Kostýa beýtmedi stoluň üstünde endigan goýdy.

– Galanyny soň hasaplaşmaly.

– Men nesýe söwda edemok. Nagt – Goç puly ýerden galdyrdы. – Adamlara bil baglamak kyn. Ertir başga julbadan gopmaklary mümkün. Ylaýta-da, söwdagärler, jellaplar lebzini ýuwdagan bolýar. Ertir aldyrdym, ýoldurdym diýse, näme edersin?! Janyny aljakmy? Nagt etmek gerek, Kostýa, nagt. Düşdüň.

Goç dik duran ýerinden Marady aýagynyň burny bilen yralady.

– Senem indi turaý.

Jahan ýagtylyp, gaý-gaýmalaşyk başlandy, podezdden bir sydyrgyn ökjeleriň dükürdileri eşdiliп ugrady. Adamlar işli-işine ördi. Goç bir ýerde duranokdy. Onuň kimdir birine gahar edýäni bellidi. Dodagyny dişläp, ýylçyr kellesini terslin-onlyn sypalaýardy. Hälki şähdiaçyklygyndan nam-nyşan ýokdy. Çilim otlanýardy, ýene sorup-sorman küldana mynjyradýardy.

– Näme diýsene, Marat! – Ahyr ýüp syrygyp toýnukdan geçdi. Epeý göwre oýaly-ukuly ýigidin garşysynda dikeldi: – Gönü melligim üçin bagışla. Gynansamam, gynanmasamam, men şeýle adam. Bilýänsiň. Esli wagtlap duz-çörek bolduk. Bize towşan ýürek adam gerek. däl. Häh diýseň honda atylýan adam bilen biz uzak ýoldaş bolup bilmeris. Sen pak çykdyň. Bize dabanyndan ot çykýan, garadan gaýtmazlar gerek. Ýal ýagysyny süýräenzok,

düşdüň! Men bialaç şeýle netijä gelmeli boldum.
Marat birdenkä bu gürrüne serpmeden gaýdana döndi. Gözlerini töweregine elek-çelek etdi. Ne Ýeňişden haraý ýetdi, ne-de Kostýadan.

– Sen jana dert, peýdalandy-da, äpberdi diýip göwnüne zat getirme. Beýle däl. Nämä söz beren bolsam, oň işi aňsat. Goç Goçdur, sözi iki çykma. Düşdüň.

Marat stoluň erňegini dyrmalady. Goç pessaý, emma otlukly sözledi.

– Sen ejemogly. Öz başyň özüň çarap biljegiňe-de müňkürlik edýän. Saňa döwletli maslahat. Sen gaçsaň gutulybiljek däl. Kowsaň ýetip biljek däl. Içiňde syram ýatmaz. Dodagyňa dessine zeň çykýa. Sen bir ýeňil-ýelpaý kär edin. Göze ilmän, günema ýykma-ýykylma dolanar ýaly aýlykda ýasa-da ýör. Bir gapdalyňda eneň-ataň bolsun, bir gapdalyňda-da aýalyň. Sen biziň diýen ýigidimiz däl. Düşdüň?!

Maratdan ses-üýn çykmadı. Başy kem-kem aşak egildi.

– Seni tertibe, has dogrusy, öz formamyza saljak bolsak özümüz formadan çykmalı. Onam biz etjek däl, Ýaňky aýdanymy etseň köpüň arasynda gezer ýörersiň. «Namartja olam-sagja olam». Sen-ä ile azar berme ilem saňa degmez. Hemme kişä urdumşalyk, soňuny sanmaz jalaýlyk başardanok. Düşdüň?!. Sen öz ýoluň bilen arabaňy mytdyl-mytdyl sürüber. Saňa şondan başga ýel ýok. Düşdüň!

Marat ýaltalyk bilen ýerinden galdy.

– Men saňa halys ýürekden aýdýan. Ynan, dözmän aýdýan, haýpym gelip aýdýan. Ýeňsäňden depmäge ynsabym çatanok. Sen entek bişmedik, üstesine-de siňek wyzlasa, tisginýän ýigit. Onsoň sen kime gerek?!. Erte başymyza iş düşse, sen saýraberersiň, saýraberersiň, düşdüň! Saňa jan ynanmak howply. Otur! – Marat oturdy: – Ýone... Goç sägindi. Turagada bir ýerden gezligi alyp geldi, ony ortada goýdy. Soň bir-ä dilini çykaryp barmagyny üstünde dik tutdy, birem başam barmagyny öz bokurdagyna dözümlü süýkedi.

– Haýsysyny saýlasaň saýla.

Marat iki oduň arasynda galdy. Töwerekleyín oýlanmaga hajat ýok. Goç gözünü gözüne dikip dur. Ol gorkdy. Kellesini ýokary

galdyrmaga-da gorkdy. Ýeňiş saklanyp bilmedi.

— Mundan artyk gynama. Jan gerekmi, pyçak diýlensoň, janyň süýjüdigini bilyändir.

Goç soňky diýjegini diýdi.

— Sen bizi tanaňok, bizem seni. Bu bolsa azap hakyň.

Goç iki elliligi onuň gursak kisesine saldy. Marat çykyp gaýtdy. Ol özüniň käbesini zar-zar agladyp gaýdan öýüne ýene öz aýagy bilen dolandy.

* * *

Iki adamyň ümüş-tamışda agaçlara duwlanyp, nırädir alňasaýany aňyrky gözegçileriň gözlerine ilipdi. Ýöne olaryň garaňkyda ellerinde zat bara meňzemeýärdi. Ir ýerden zompa çyksa, dessine garasy ýitýärdi. Her zat etmelidi welin gözden salmaly däldi. Garama-garama yzlaryna düşülenden Goçdur Kostýa bihabardy. Bimahal çak göz astyna alnarys öýdüp, pikirem edenokdylar. Öwez Akyýewiňem Wadim Sergeýewiňem tabşyrygy aýdyň. Getireni däl-de, getirilen öyi yzarlamaly. Getireni şapba gabasaň, ogurlanan pullar uwlap gitjek. Ähli azap reýgan bolsa, şo ýaman. Şonuň üçin organ işgärlerini barylmaľ öý gyzyklandyrýardy. Eýsem bu iki adamyň ikisem bir ýere barýarmyka? Ikisiniň ne işi? Gözlere çöp atjak bolýarmyka? Ikisiniň deňine süssenekleşip ýöremegi, doğrudanam, geň!..

Uzyn gijesini çirim etmän geçiriren podpolkownik alada galýardy. Emma olar basym Sergeýewiň çaklamasynyň tersine hereket etdi. Aýrylyşdylar. Biri haýsydyr gat-gat jaýlaryň birine sümse, beýlekisi aňyrky obaçylyga bakan gitdi. Obaçylyga eňen Goçdy. Podpolkownik Kostýanyň yzyna adam düşürip, barmaly öýüni takyklamagy tabşyrdy-da, birki işgäri bilen Goçuň yzyna düşdi. Maşynynyň içinde geýimlerini çalşyrdylar. Formanyň üstünden uzyn köneräk plaş atyndylar. Kellä telpek geýdiler. Şofýor maşyny bukurak ýerde goýup, içinde garaşdy. Sergeýew dagy Goçuň ters tarapyndan gönüläp ugrady. Goç barmaly öýüniň pessejik penjiresini kakyp, biraz eglenende olaryň biri agylyň ýeňsesine öwrüldi, biri goňşy jaýyň burçundan jyklady. Wadim Sergeýewiň özi gappsy açyk hajathana kürsäp urdy. Goç kän eglenmedi. Töweregine ýalt-ýult edip, gelen ýoluna düşmän,

başga ýoda bilen gaýtdy. Podpolkownik biraz wagt utmak isleýärdi. Goç gaýdan dessine gupbassy edäýseň, bilinmegi mümkindi. Sergeýew bilgeslin güýmenen kişi bolýardы. Beýlekiler onuň ysaratyna takatsyz garaşýardylar. Polkownik ahyr pişik basyyny edip, öňki kakylan äpişgäni ýuwaşja tyrkyldatdy. Köne tuty. birýanlygyna serpilip nätanyş yüz göründi. Sergeýew öňden hamçam ýaly, gapa bakan elini salgap «aç» diýen alamaty etdi. Ýoldaşlary ondan gizlenibräk durdy. Öý eýesi gapyny açansoň, nätanyşdygyny bilse-de söwdagärlerdir öydüp, içeri girdi. Milisionerler assa-assa basyyp öye sümüldiler. Öý sallah jaýyna meňzeşdi. Atan atan, ýatan ýatan yerindedi. Getirilen ýüpegem heniz ýygşyrylmandy. Bir gyrada goýlaýypdyr. Podpolkownik baragada onuň üstünü açdy. Öý eýesiniň haýýaty göçdi. Soň Sergeýew plaşyny aýryp, bir eline alanda, ýanyndaky adamlaryňam şol hereketi gaýtalanyny gören öý eýesi gözünü petredip huk boldy.

* * *

Şol gün giçlik ýüzünü garaňka tutup, kimdir biri Goçuň ýanyna ganyny gaçyryp geldi. Bolan wakadan Goçy habardar etdi. Bu geleni Ýeňiş henizem görmändi. Gürrüňleri Goç bilen köpden tanyşlygy aňladýardы.

- Goňşularы aýtdylar. Gelip barlap, özünem alyp gidipdirler. Goç iki dyzyna urdy. Çilime ýapyşdy. Birazlap geplemedi. Ýeňsem bu gürrüniň arasyна goşulmady, Kostýa-da.
 - Maratdan ýetäýdimikä? – Goç ikibaka gezmeläp, aýj tüssäni burugsatdy.
 - Ýygnabam ýetişmändir.
 - Bu ýerde kim-de bolsa, biriniň eli bar. Galanyny öýde saklamak hatarly.
- Goç gelen bilen içki jaýa geçdi. Esli eglendiler. Soň nätanyş sumkasyny gabardyp çykdy.
- Özüň ýerleşdir. Göz-gulak bol. Bize seň aldyrdym-ýoldurdymyň gerek däl. Gerek zat – Goç barmagyny biri-birine süýkedi. Ol baş atyp, çykyp gitdi.
 - Marady tapmalymy ýa jähendem etmeli?! Düşdüň! – Goç ikisine sala saldy.

- Marady tapanyň bilen öwezi dolýamy? – Kostýa Goça ciňerildi.
 - Marat gorkakdyr. Jyňkyny çykarmasa gerek – Ýeňiş Kostýa arka durdy.
 - Onda kim, onda kim? – Goç birneme dazaryldy.
 - Edýäniň pohiýjilik bolsa, adam oglundan görmeli däl. – Kostýa göwnüne gelşiçe söz urdy: – Yzarlanýandyrys. Milisionerlerem ýeňsesinden çörek iýenok. Olaryň işi biziň ýalaklar bilen. Birini tutmaly, birini yzarlamaly. Ýone tutulan diline berk bolaýsa... sen şony aýt.
 - Birden satyp otursa! – Ýeňiş ozalam içi otly tütün Goça hasam ot berdi.
 - Satyb-a satasy ýok. Ýone birgiden zat köýdi. Düşdüň!
Ýeňiş janlandı.
 - Onam aýtma. Şu eýýamyň adamlaryna, onda-da egrilikde tutulana pylan diýerlik ýok. Kimden aldyň diýse, planydan diýer-dä!
- Goç bu barada iňkise gitse-de, oýurganýandygyny kän bildirmedi. Biparh bolan boldy. Soň Kostýa:
- Sen-ä habar alan dälsiň? – diýdi.
 - Ýok entek.
 - Gyssanma-da. Ara biraz ýel çalsyn. Birküç günden özüň görünmän, jaň edäý. Olam öňkiň gününe düşäýmesin häli.
- Bu gürrüň hazırlıkçe bir ýaňalyk edilensoň, Ýeňiş Goça bir zat diýmek isledi-de, saklandı.
- Hä, näme, Ýeňiş...
 - Aý, hiç-le. Ýone men şeýdip bikär gezibermeli bormukam?
 - Şu gün bellisini ederin. Biziň ýanymza işe geçjekmi?
Ýeňiş nagt bir zat diýmedi.

Detektiw proza